

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

Scenariusz lekcji 8

1. **Temat:** *Wyprawka szkolna*
2. **Czas trwania lekcji:** 45 minut
3. **Cele lekcji:**

Uczeń/uczennica:

- a. przypomina sobie, czym są alfabet i wyrazy w języku polskim;
- b. rozumie różnicę między wyrazem w języku polskim a znakiem w polskim języku migowym;
- c. poznaje definicję części mowy;
- d. poznaje część mowy w języku polskim: rzeczownik.

4. **Metoda pracy:** od doświadczenia do swobodnego stosowania

5. **Środki dydaktyczne:**

- a. laptop/komputer z dostępem do Internetu podłączony do projektora;
- b. karty pracy do scenariusza 8 (załącznik 8.1);
- c. film wideo pod tytułem *Wyprawka szkolna*
- d. tekst tłumaczenia do filmu (załącznik 8.2)

6. **Przebieg lekcji:**

- a) część wstępna (aktywizacja wiedzy uczniów i uczennic)

Nauczyciel zwraca się do uczniów witając się z nimi w PJM. Pyta o obecność uczniów na lekcji podając ich przydomki migowe.

Nauczyciel podaje temat lekcji

- b) część główna (opracowanie tematu, ćwiczenia przedmiotowe, zadania problemowe)

Nauczyciel najpierw prosi uczniów o przeczytanie tekstu oraz zapowiada obejrzenie filmu. Zadanie uczestników polega na skupieniu się na wszystkim, co są w stanie zrozumieć. Grupa wspólnie ogląda film pod tytułem *Wyprawka szkolna*.

Nauczyciel pyta uczestników, co zrozumieli. Wyjaśnia nowe znaki w PJM oraz tłumaczy niezrozumiałe pojęcia w języku polskim.

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

Grupa ogląda film jeszcze raz (można włączyć transkrypcję — jest to uzależnione od poziomu grupy). Tym razem zadanie dla uczestników jest następujące: *Co to jest wyprawka szkolna?*

Nauczyciel pyta uczniów, czy pamiętają, czym są wyrazy w języku polskim oraz czym są znaki w polskim języku migowym.

Nauczyciel informuje uczestników, że przechodzi do części gramatycznej. Wyjaśnia, że w języku polskim każdy wyraz ma określoną cechę i należy do jakiejś grupy wyrazów.

Tą grupą wyrazów są właśnie części mowy.

Nauczyciel aktywizuje wiedzę uczniów — na tablicy rysuje duże kółko i pyta uczniów, jakie wyrazy pamiętają z ostatniej lekcji. Wypisuje wyrazy na tablicy w środku koła. Nad kołem lub pod kołem pisze wielkimi literami RZECZOWNIK i wyjaśnia, że ta grupa wyrazów określa różne przedmioty, osoby, rośliny.

W PJM znaki nazywające osoby, przedmioty, zwierzęta i tym podobne są również rzeczownikami.

Nauczyciel prosi uczniów o różne przykłady rzeczowników w polskim języku migowym — na przykład rower, auto, krzesło, pani. Przypomina uczniom, na jakie pytania odpowiadają rzeczowniki — kto? co? i na tej podstawie wyjaśnia, że rzeczowniki to jest jedna grupa wyrazów. Uczniowie, którzy podadzą inne przykłady niż rzeczowniki — na przykład przymiotniki czy czasowniki — zostaną poinformowani, że te przykłady zostaną poruszone na innych lekcjach. Nauczyciel prosi uczniów o zapisanie przykładów, które nie należą do rzeczowników na ostatniej stronie zeszytu.

Należy podkreślić, że w języku polskim części mowy dzielimy na dwie główne grupy na podstawie jednej ważnej cechy; tego, czy odmieniają się, czy nie. Odmiana oznacza, że wyraz może zmienić kształt, zanim zostanie użyty w zdaniu, na przykład KOT w zdaniu: Mam kota lub Bawiłem się z kotami. Części mowy nieodmienne nigdy nie zmieniają swojego kształtu, kiedy są użyte w zdaniu. Nauczyciel może poinformować uczniów, że w języku polskim jest dziesięć części mowy i uczniowie będą je po kolei poznawać.

Język Polski?

Język Mój?

TAK!

W PJM nie ma odmiany fleksyjnej, jak w języku polskim, dlatego nie dzielimy znaków na części mowy odmienne i nieodmienne.

Zalecane jest przygotowanie planszy z podziałem na rzeczownik, przymiotnik, czasownik i powieszenie go w widocznym miejscu lub patrz:

Wskazówki dla nauczyciela; wzór poniżej:

RZECZOWNIK	
PRZYMIOTNIK	
CZASOWNIK	

Nauczyciel rozdaje karty pracy uczniom i prosi, aby uczniowie przeczytali punkt 1 i 2 z karty pracy. Nauczyciel pyta uczestników lekcji, czy wszystko zrozumieli. Podaje znak PJM używany do nazywania części mowy – RZECZOWNIK.

Uczestnicy wypełniają punkt 3, 4 i 5 z karty pracy. Mogą to zrobić samodzielnie lub w parach. Kontrola poprawności odbywa się na forum.

- c) część końcowa (aktywizacja wiedzy uczniów i uczennic)

Wszyscy siedzą w kręgu. Nauczyciel inicjuje rozmowę pod hasłem ‚Czego się dziś nauczyliście – co było dla Was ciekawe? Co było trudne? Czy wszystko wiedzieliście?‘

Wskazówki dla nauczyciela

Terminy na określenie części mowy w polskim języku migowym zostały zapożyczone z języka polskiego. Dodatkowo oprócz znaków PJM musi być mouthing (wyraźne bezgłośnie poruszanie ustami imitujące wymowę polskich wyrazów).

PL	ZNAK PJM	‘mouthing’
rzeczownik	RZECZ	rzeczownik
czasownik	CO-ROBIĆ (kształt dłoni CZ plus ruch)	czasownik
przymiotnik	JAKI	przymiotnik
zaimek osobowy	JA-TY-ON	zaimek osobowy

Język **P**olski?
 Język **M**ój?
TAK!

Zalecane jest, aby uczniowie angażowali się we wspólną pracę z nauczycielem przy tworzeniu wielkich plansz z częściami mowy etapami, na przykład na ósmej lekcji tworzą nową planszę z jedną częścią mowy: rzeczownik, na następnych lekcjach — kolejne części mowy. Uczniowie tworzą również plansze w swoich zeszytach. Informacyjnie — czym są przypadki, rodzaje i liczby uczniowie dowiedzą się na kolejnych lekcjach.

Załączniki:

- załącznik 8.1: karta pracy
- załącznik 8.2: tekst opowiadania *Wyprawka szkolna*

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

8.1 Karta pracy

1. Co to jest część mowy?

Część mowy to termin określający zbiór wyrazów, które mają wspólną określoną cechę i na tej podstawie tworzą jedną.

Część mowy dzieli się na odmienne i nieodmienne.

2. Co to jest rzeczownik?

Rzeczownik to część mowy.

Rzeczownik to odmienna część mowy.

Rzeczownik to grupa wyrazów, która nazywa przedmioty, osoby, zwierzęta, rośliny.

Rzeczownikami są wyrazy nazywające:

- rzeczy (stół, krzesło, dywan, dom, samochód, most)
- osoby (Joanna, Marek, nauczyciel)
- zwierzęta (pies, kot, papuga)
- rośliny, owoce, warzywa (trawa, jabłko, marchew)
- zjawiska (burza, powódź)
- miejsca, budynki (łąka, dom, szkoła, sklep)

Rzeczownik odpowiada na pytania: Kto? Co?

Rzeczowniki w języku polskim odmieniają się przez:

- przypadki;
- liczby.

Rzeczowniki w języku polskim mają rodzaje.

Język **P**olski?
Język **M**ój?
TAK!

3. Wypisz 3-4 polskie rzeczowniki zaczynające się na literę:

- A.....
- B.....
- C.....
- E.....
- F.....
- G.....

4. Podkreśl wszystkie rzeczowniki, które są w tekście *Wyprawka szkolna* i wypisz je:

-
-
-
-
-
-

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

5. Na jakie pytania odpowiadają rzeczowniki:

Przykład:

Joanna — kto?

Pies — co?

Pani -

Jabłko -

Kubek -

Janek -

Krzesło -

Eduś -

Babka Polka -

Plecak -

Język **P**olski?

Język **M**ój?

TAK!

8.2 Tekst opowiadania *Wyprawka szkolna*

- Dzieci, dzieci! Dziś jedziemy na zakupy! Za niedługo koniec szkoły, trzeba przygotować wyprawkę szkolną dla Was! — miga tata — Proszę, przygotujcie listę rzeczy, których będziecie potrzebowali do szkoły!
- Co to jest lista rzeczy? Nie rozumiem — miga Halina
- Ej, mówiłem Ci, że trzeba kupić zeszyty, książki, długopisy i kredki! — Hubert miga do siostry
- To jest lista? Lista rzeczy to znaczy, że trzeba będzie kupić różne rzeczy? — dopytuje Halina
- Tak! To jest to! — miga Hubert
- Tak! A czy wiecie, że to są rzeczowniki? Rzeczowniki to jest część mowy w języku polskim. Jak wrócimy, to wytłumaczę Wam, teraz idźcie się ubierać! — uśmiecha się tata